

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3720

Vragen van de leden **Kalma** en **Tang** (beiden PvdA) aan de ministers van Financiën en van Buitenlandse Zaken en aan de staatssecretaris van Economische Zaken over *investeringen van financiële instellingen in wapenproducenten en wapenexport*. (Ingezonden 2 juli 2009)

- 1 Heeft u kennisgenomen van het praktijkonderzoek «Banken en wapens: de praktijk» van Amnesty International, FNV, Milieudefensie, Oxfam Novib en IKV Pax Christi?
- 2 Bent u van mening dat het onwenselijk is dat financiële instellingen investeren in producenten van controversiële wapens of in bedrijven die zich bezighouden met controversiële wapenhandel?
- 3 Strekt de door u in veel gelegenheden aangehaalde maatschappelijke functie van banken ook tot het ontwikkelen en uitvoeren van beleid voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) en investeren?
- 4 Kunt u een reactie geven op de aanbevelingen uit het rapport? Welke van deze aanbevelingen bent u bereid

onder de aandacht te brengen van de financiële sector, in het bijzonder bij de in het onderzoek betrokken instellingen?

- 5 Bent u van mening dat er sprake is van incoherentie wanneer met overheidsgeld ondersteunde financiële instellingen investeren in bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens of controversiële wapenhandel die vanwege overheidsbeleid of internationale afspraken en verdragen worden afgewezen?
- 6 Bent u van mening dat duurzaamheidsaspecten ten opzichte van het beleggingsbeleid van banken opgenomen moeten worden in het door u voorgestelde bankiersexamen?
- 7 Bent u van mening dat financiële instellingen volledig en genoeg rapporteren over maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren, gelet op het feit dat geen van de onderzochte instellingen een mvo-beleid heeft voor haar beleggingen?
- 8 Ziet u een discrepantie tussen de mvo-praktijk en het voorgestane beleid van rapporterende financiële instellingen, onder andere gelet op het feit dat de Transparantiebenchmark 2008

constateert dat financiële instellingen hoog scoren?

- 9 Op welke manier wordt in het SER-initiatief ketentransparantie rekening gehouden met het risico op discrepanties tussen mvo-beleid en de mvo-praktijk bij de betrokken ondernemingen?
- 10 Wanneer u spreekt over Nederlandse bedrijven als koplopers op het gebied van mvo, doelt u dan op de mate van mvo-transparantie of de manier waarop mvo in de praktijk wordt gebracht? Indien het laatste het geval is, op welke informatie baseert u zich hierbij?
- 11 Kan alle in het jaarverslag dan wel in een apart verslag gepubliceerde sociale en milieu-informatie worden aangemerkt als niet-financiële prestatie-indicator in de zin van artikel 2:391 lid 1 BW? Zo nee, hoe wordt het onderscheid bepaald? Zo ja, wat is het juridische regime dat van toepassing is op kennelijk onjuiste of onvolledige informatie die wel als niet-financiële prestatie-indicatoren in de zin van artikel 2:391 lid 1 BW kan worden aangemerkt?

Antwoord

Antwoord van minister **Bos** (Financiën), mede namens de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken (ontvangen 4 september 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3379

1
Ja.

2
Het kabinet juicht toe dat ondernemingen, waaronder banken, een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid voelen en daaraan concrete invulling geven¹. Het kabinet wil hierin echter niet zover gaan als de organisaties die betrokken zijn bij de totstandkoming van het praktijkonderzoek «Banken en wapens: de praktijk». Deze organisaties zijn van opvatting dat iedere investering in een onderneming die op enigerlei wijze is betrokken bij de productie van of de handel in (onderdelen van) de door hen als controversieel aangeduide wapens van de hand moet worden gewezen. Het kabinet is van mening dat het al dan niet investeren in de desbetreffende ondernemingen die opereren binnen de kaders van de wet in eerste instantie de eigen verantwoordelijkheid van de financiële instellingen is. Die dienen een eigen afweging te maken en daarover transparant te communiceren met hun stakeholders. Wij juichen het toe als transparantie over de afweging leidt tot verantwoording over de gemaakte keuze.

3
Het kabinet wenst dat alle ondernemingen maatschappelijk verantwoord ondernemen. Op welke wijze ondernemingen, waaronder banken, hun bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid invullen, is in de eerste plaats aan de ondernemingen zelf. Of zij voor deze keuze erkenning van de samenleving krijgen dient te blijken uit een open dialoog met hun stakeholders

4
Van banken mag worden verwacht dat zij hun bedrijf op een maatschappelijk verantwoorde wijze uitoefenen. Een belangrijk element van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is dat een onderneming bereid is tot een

serieuze dialoog met zijn stakeholders. De organisaties die betrokken zijn bij het praktijkonderzoek «Banken en wapens: de praktijk» zijn zodanige stakeholders. Het kabinet ziet het praktijkonderzoek dan ook als een belangrijke bijdrage van de organisatie voor die dialoog. Verschillende Nederlandse banken hebben in hun reactie op het praktijkonderzoek uitdrukkelijk aangegeven dat zij over dit onderwerp graag het gesprek willen aangaan met de bij de «Eerlijke Bankwijzer» betrokken maatschappelijke organisaties om zo tot werkbare oplossingen te komen. Het kabinet juicht dit toe. Of, en zo ja, op welke wijze banken uitvoering willen geven aan de aanbevelingen uit het rapport is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de financiële onderneming zelf.

5
Deze kwestie is – zolang er geen sprake is van illegale activiteiten – een onderwerp van dialoog met de stakeholders, die de overheid toejuicht. Afgezien van de wens tot het voeren van een open dialoog, geeft het onderzoek op het punt van investeringen in de wapenhandel de overheid geen aanleiding om in deze dialoog zelf een specifiek standpunt in te nemen. Daarnaast is het kabinet niet van plan op dit punt andere eisen te stellen aan banken omdat ze wel of niet zijn ondersteund met overheidsgeld. Bijzondere eisen zouden ook haaks staan op de door de Kamer breed gesteunde motie om het aandeelhouderschap in de financiële instellingen op afstand te plaatsen om politieke inmenging te voorkomen (motie-Weekers-De Nerée tot Babberich-Tang, Kamerstukken II, 31 965, nr. 7).

6
Zoals ik hiervoor reeds heb aangegeven juicht het kabinet toe dat ondernemingen, waaronder banken, een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid voelen en daaraan concrete invulling geven. Het bankiersexamen is momenteel in ontwikkeling. Hierin zullen kennisaspecten in ieder geval een rol spelen. Ook zullen vermoedelijk ethiek-aspecten aan de orde komen.

7
Voor een oordeel over de vorm en mate waarin onder meer financiële instellingen rapporteren over MVO

verwijs ik naar de Transparantiebenchmark die jaarlijks in opdracht van het ministerie van Economische Zaken wordt uitgevoerd. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft uw Kamer over de Transparantiebenchmark 2008 geïnformeerd bij brief van 29 januari 2008 (kamerstukken II, 26 485, nr. 64). Uit de internationale vergelijking blijkt dat Nederlandse bedrijven wat betreft transparantie over MVO volop meedoen, maar nog beter kunnen. Dat geldt onder andere voor de financiële sector. Omdat MVO geen statisch gegeven is, wordt jaarlijks bekeken of de criteria voor de Transparantiebenchmark aangepast moeten worden. Overigens heeft het merendeel van de onderzochte instellingen wel degelijk een MVO beleid voor duurzaam beleggen.

8
Nee, transparantie is heel belangrijk, maar het is niet hetzelfde als maatschappelijk verantwoord ondernemen. Transparantie over resultaten en beleid en dialoog met stakeholders zijn essentiële elementen in het MVO-proces. Transparantie als zodanig is slechts het begin van een traject dat via dialoog bedrijven sturing kan geven op weg naar MVO.

9
Naar aanleiding van de SER Verklaring inzake Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) van december 2008 zal een speciale SER commissie een jaarlijkse voortgangsrapportage opstellen. Deze zal niet alleen ingaan op rapportage van ondernemingen over hun internationaal MVO-beleid (via de Transparantiebenchmark), maar ook op gesignaleerde good practices en knelpunten. Dit laatste zal vooral op sector- en brancheniveau worden bekeken. Daarnaast kunnen in de SER commissie individuele gevallen van vermeende schendingen van het door de SER geformuleerde normatieve kader uit de Verklaring IMVO worden besproken. Deze meldingen dienen te worden ingebracht door de ondernemers- of werknemersleden, of de kroonleden van de commissie IMVO. Meldingen die onder het mandaat van het Nationaal Contactpunt voor de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (NCP) vallen, zullen door het NCP worden behandeld.

Mede hierom is de voorzitter van het NCP als adviserend lid toegetreden tot de genoemde commissie.

10

Het gaat daarbij zowel om transparantie als om resultaten. Onder de bedrijven die hoog scoren in de Transparantiebenchmark zijn er meerdere die naar mijn overtuiging ook internationaal als koplopers op het vlak van transparantie kunnen worden beschouwd. Daarnaast heeft Nederland ook op het vlak van resultaten veel duurzame koplopers. Zo werden in 2008 Unilever (food & beverages), TNT (industrial goods & services) en KLM/Air France (travel & leisure) aangemerkt als zgn. Super Sector Leaders van de Dow Jones Sustainability Index en werd DSM in september 2008 in de duurzaamheidsindex «FTSE4Good» genoemd onder de toonaangevende bedrijven in de chemische sector. In 2007 noemde Dow Jones AKZO Nobel het meest duurzame chemieconcern ter wereld, een predikaat dat DSM het jaar daarvoor ontving. Dow Jones beschouwde TNT in 2007 als het meest duurzame bedrijf, ongeacht sector. Hiernaast zijn onder de partners van MVO Nederland vele internationale duurzame koplopers, zoals bijvoorbeeld Triodos Bank die in juni van dit jaar nog is verkozen tot de duurzaamste bank ter wereld tijdens de jaarlijkse International Sustainable Banking Conference in Londen.

11

Ingevolge artikel 2:391, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek geldt dat niet-financiële prestatie-indicatoren in het jaarverslag opgenomen dienen te worden indien dit noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten of de positie van de rechtspersoon en groepsmaatschappijen. Hierbij worden milieu- en personeelsaangelegenheden met name als voorbeelden genoemd. Aan welke niet-financiële prestatie-indicatoren aandacht zal moeten worden besteed, is afhankelijk van de specifieke onderneming. Gedacht kan worden aan concurrentieregels, wijzigingen in regelgeving die voor het functioneren van de onderneming ingrijpende gevolgen hebben, of internationale ontwikkelingen waaronder de onderneming te lijden heeft of waarvan ze juist profiteert. Wanneer

een onderneming sociale en milieu-informatie in het jaarverslag heeft gepubliceerd, kan deze informatie in beginsel worden aangemerkt als niet-financiële prestatie-indicator in de zin van artikel 2:391, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek. Voorzover, met inachtneming van het vorenstaande, het jaarverslag niet hiermee in overeenstemming is, kan een belanghebbende vorderen dat het verslag alsnog wordt ingericht volgens de door de rechter te geven aanwijzingen (artikel 2:447 e.v. BW). Ook geldt dat voorzover in het jaarverslag een misleidende voorstelling van de toestand van de vennootschap wordt gegeven en dit aan de bestuurder te wijten is, de bestuurders ingevolge het Burgerlijk Wetboek door derden hoofdelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de schade die zij als gevolg hiervan hebben geleden (artikel 2:139 BW).

¹ Vgl. Kamervragen II 2008/09, Aanhangsel, 1795.